इन्द्रे । "संक्रन्दनः प्रवदोद्दृष्णुषेणः प्रवेदलद्वडुधा ग्रामयोगी" ऋग० ५।२०।६। इत्यर्थं इषकेण शब्दमानत्वात्तस्य तथात्वम् ।

ग्रामचर्य्या स्त्री ६त० । ग्राम्यधर्म्मे स्त्रीसम्भोगे "सर्व्वथा वर्जयेद्ग्रामचर्य्याम्" आश्व०श्रौ० १२।८।२। सत्रिधर्म्मोक्तौ "ग्रामचर्य्या स्त्रीसम्भोगः" नारा०टी० ।

ग्रामज त्रि० ग्रामे जायते जन-ड । ग्राम्ये धान्यादौ ।

ग्रामजनिष्यावी स्त्री कर्म्म० । नखनिष्पाव्यां धान्यभेदे राजनि० ।

ग्रामजात त्रि० ग्रामे जायते जन-कर्त्तरि क्त । ग्राम्ये धान्यादौ "न ग्रामजातान्यार्त्तोऽपि मूलानि च फलानि च" मनुः वानप्रस्थधर्म्मोक्तौ । "ग्रामजातानि अफाल कृष्टभूभागे जातान्यपि फलादीनि न भक्षयेत्" कुल्लू० ।

ग्रामजाल न० । ग्रामसमूहे चक्रवद्वार्थे त्रिका० ।

ग्रामजित् त्रि० ग्रामं संहतं जयति विश्लेषणेन, जि-क्विप् । संघात्मकस्य वस्तुनः विश्लेषयितरि । "निषुत्वनो ग्रामजितो यथा नरः" ऋ० ५।५४।८।

ग्रामणी त्रि० ग्रामं समूहं नयति प्रेरयति स्वस्वकार्य्येषु नी-क्विप् णत्वम् । १प्रधाने २ग्रामाध्यक्षे ३नापिते पु० मेदि० । "ग्रामणीभ्योऽन्नं सुरां सुरामेभ्यः" कौषीत० ब्रा० । ग्रामं ग्रामधर्म्मं नयति । ४भोगिके हेम० ग्रामेण मैथुनव्यापारेण नयति कालम् । बहुजनभोग्यायां स्त्रियां ५वेश्यायां ६नीलिकायां च स्त्री हेमच० । ७विष्णौ पु० "ग्रामणीर्ग्रामणीः श्रीमान्" विष्णुस० । "भूतग्रामस्य नेतृत्वात् ग्रामणीः भा० । ग्रामण्यः इदम् तत्रभि० अण् । ग्रामण तत्सम्बन्धिनि त्रि० । ग्रामणीरिवाचरति क्यच् ग्रामणीयते । ततः कर्त्तरि अच् ग्रामणीय वत्तुल्ये त्रि० "सिनृषुकूलाश्रिताये च ग्रामणीयमहाबलाः" भा० स० २१अ० ।

ग्रामणीय्य न० ग्रामण्यः भावः त्व वेदे पृषो० । आधिपत्ये । "एषोऽलं श्रियै धारणाय राज्यस्य वा ग्रामणीयत्राय" शत० ब्रा० ८।६।२।१। [तच्चितरि ।

ग्रामतक्ष पु० ६त० टच् समा० । बहूनां साधारणे काष्ठ

ग्रामता स्त्री ग्रामाणां समूहः तल् । ग्रामसमूहे "तस्माद्वेदं प्राच्यो ग्रामता बहुविद्याः" ऐत० ३।४४।

ग्रामधर्म्म पु० ग्रामे भवः अण् ग्रामो धर्म्मः । ग्राम्यधर्म्मे मैथुने शब्दार्थचि० तस्य स्त्रीपुंधर्म्मत्वात्तथात्वम् ।

ग्रामपाल पु० ग्रामं पालयति पालि-अण् उप० स० । ग्रामरक्षके १सैन्यभेदे २ग्रामाध्यक्षे च ।

ग्रामपुत्र पु० ग्रामस्य ग्रामस्थबहुजनस्य पुत्र इव पाल्यत्वात् । बहूनां पाल्यतया पुत्रतुल्ये । ततोमनोज्ञा० भावे वुञ् । ग्रामपुत्रक तद्भावे न० ।

ग्रामप्रेष्य पु० ६त० । बहूनां प्रेष्ये । ततः मनोज्ञा० भावे वुञ् । ग्रामप्रेष्यक तद्भावे न० ग्रामप्रेष्यस्य आढ्योपात्तोक्ता यथा "दृष्टलोपतिः पिशुनोनर्त्तनश्च ग्रामप्रेष्यो यश्च भवेत् विकर्म्मा" भा०शा०६५अ० । "प्रेष्यो ग्रामस्य राज्ञश्च कुनखी शूद्रावदन्तकः" मनुः ।

ग्रामभृत पु० ग्रामेण तत्रस्थसमूहेन भृतः प्रेष्यः । बहुजनभरणीये । स च अब्राह्मणः यथाह शाता० "अब्राह्मणास्तु षट् प्रोक्ता ऋषिणा तत्त्वदर्शिना । आद्यो राजभृतस्तेषां द्वितीयः क्रयविक्रयी । तृतीयो बहुयाज्यः स्यात् चतुर्थो ग्रामयाजकः । पञ्चमस्तु भृतस्तेषां ग्रामस्य नगरस्य च । अनागतां तु यः पूर्वां सादित्यां चैव पश्चिमाम् । नोपासीत द्विजः सन्ध्यां स षष्ठोऽब्राह्मणः स्मृतः" ।

ग्राममद्गुरिका स्त्री ग्रामस्य प्रिया मद्गुरिका । ग्रामस्य मद्गुरिकेव वा (शिङ्गी) १मत्स्यभेदे २ग्रामयुद्धे च मेदि० ।

ग्राममुख पु० ग्रामो ग्रामस्थजनो मुखमिवास्य । दृष्टे त्रिका० तस्य ग्रामजननिष्पाद्यत्वात्तन्मुखत्वम् ।

ग्राममृग पु० ६त० । कुक्कुरे हारा० । कुक्कुरस्य ग्रामे मृगतुल्यत्वात्तथात्वम् स्त्रियां जातित्वात् ङीप् ।

ग्रामयाजक पु० ६त० । ग्रामस्य नानावर्णानां याजके अपतिते विप्रे । ग्रामभृतशब्दे दृश्यम् । "गुरौ चान्हतके पापे कृतघ्ने ग्रामयाजके" भा० व० १९९अ० । अपातोक्तौ ।

ग्रामयाजिन् पु० ग्रामान् ग्रामस्थनानावर्णान् याजयति यज-णिच्-णिनि । ग्रामयाजके । "नाग्नीध्रियतते वत्तं ग्रामयाजिकृते तथा" मनुः अभोज्यान्नोक्तौ ।

ग्राम(मे)वास पु० ७त० वा अलुक्स० । ग्रामे स्थितौ

ग्राम(मे)वासिन् त्रि० ग्रामे वसति वस-णिनि वा अलुक्स० । ग्रामे स्थायिनि स्त्रियां ङीप् ।

ग्रामषण्ड पु० ग्रामे ग्रामधर्मे षण्डः । ग्राम्यधर्मरहिते क्लीबे । ततः मनोज्ञा० भावे वुञ् । ग्रामषण्डक तद्भावे न० ।

ग्रामस्थ त्रि० ग्रामे तिष्ठति स्था-क । ग्रामवासिनि

ग्रामहासक पु० ग्रामं हासयति हस-णिच्-ण्वुल् । अग्निमीपतौ शब्दचं ।

ग्रामाधान न० ग्रामस्य ग्रामपोषणार्थमाधीयते आ+धा ल्युट् । शंखायाम् हलायुधः ।